

FENNTARTHATÓ ÉLETMÓD

Egyelőre alacsony azon fogyasztók, vásárlók aránya, akik hajlandóak és képesek is a fenntarthatóbb alternatívát választani mindennapjaik során. Környezetterhelő, nem kiegyensúlyozott életmód jellemző. Bár vannak már fenntartható termékek és szolgáltatások, azok általában szűk körnek, magas áron elérhetőek csak. A fogyasztói információk nem adnak hatékony támpontot a felelős döntéshozatalhoz, ráadásul bizalmatlanság is van azokkal szemben. A vállalatok felelősségét nem csak a termékek és szolgáltatások nyersanyagainak

előteremtésére, tartalmára, gyártási technológiájára, és az ahhoz használt energia, szállítás, és csomagolás környezeti és társadalmi hatásaira kell kiterjeszteni, hanem a fogyasztás ökológiai lábnyomát is csökkenteniük kell ha valódi fenntarthatósági hatásukat kívánják kezelni.

A megfelelő mértékű kereslet kialakításával és növelésével tudjuk biztosítani, hogy a fenntartható üzleti megoldások piaci alapon is terjedjenek, fennmaradjanak, fejlődjenek, így a kereslet-kínálat növelése és illesztése közös felelősség és érdek.

TÉNYEK ÉS TRENDEK, ahol változás szükséges

Az Action 2020 Magyarország program során kiemelt tények és trendek, ahol változás szükséges:

A NEM FENNTARTHATÓ FOGYASZTÁS HAJTÓERŐIⁱ

- Miközben a lakosság egy része nélkülözésben él, jelentős a fogyasztásorientáltság, anyagiasság, amelyek nem korrelálnak a jólléttel és boldogsággalⁱⁱ
- Bizalmi válság a társadalomban, hatvan ország ranglistájának a végén van hazánk a fogyasztói bizalmi index tekintetébenⁱⁱⁱ
- Hiányzó, nem egyértelmű vagy megtévesztő fogyasztói információk, miközben jövedelmi és képzettségi szinttől függetlenül nem rendelkezik a lakosság megfelelő fenntarthatósági és pénzügyi ismeretekkel
- Szűk szegmens a fenntartható, tudatos fogyasztók köre: 10% a LOHAS - Lifestyle Of Health and Sustainability; 30% a LINC's – Low Income No Culture, 20% a szubjektív szegények aránya^{iv}
- Az elérhető és megbízható fenntartható termékek és szolgáltatások választéka alacsony
- Az évi 150 milliárd forintos reklámköltségek^v töredéke közvetít fenntarthatósági üzenetet

NEM KIEGYENSÚLYOZOTT ÉLETMÓD

- Hiányoznak vagy nem megfelelőek a megelőző szemléletű egészséges életmód stratégiák és gyakorlatok
- A lakosság csupán 15 %-a végez rendszeresen testmozgást^{vi} a viszonylag magas energia-bevitelhez képest
- A felnőtt lakosság közel kétharmada küzd az elhízással^{vii}
- 2012-ben 64 178 ember halt meg valamilyen keringési betegség következtében, ami az összes halálozás 49,6%-a^{viii}
- Jelentős és fokozódó munkahelyi stressz

KÖRNYEZETTERHELŐ ÉLETMÓD

- Az egy főre eső szén-dioxid lábnyom 4,6 tonna /év, míg a fenntartható kb. 2 tonna / év lenne^{ix}
- A települési hulladék mintegy 67%-a lerakókra kerül, alig több mint 20% a szelektíven gyűjtött hulladék aránya^x, az összes csomagolási hulladék csupán fele kerül újrahasznosításra (EU-átlag 65%)^{xi}
- A lakossági közlekedésben alacsony a tömegközlekedés aránya
- 67%-ban személygépkocsira épül, 20 %-os arányt képvisel az autóbusz közlekedés, 10 %-os részesedése van a vasúti közlekedésnek, kb. 3 % a villamos és metró közlekedés^{xii}
- Alacsony vagy nulla energiaigényű épület alig található hazánkban, a 4,3 millió lakást kitevő állomány 70%-a nem felel meg a korszerű hőtechnikai követelményeknek^{xiii}

BIZONYTALANSÁG AZ INFORMÁCIÓFORRÁSOK MEGBÍZHATÓSÁGÁVAL KAPCSOLATBAN, AMI NEM FENNTARTHATÓ ERŐFORRÁS ELOSZTÁST ÉS -DÖNTÉSHOZATALT EREDMÉNYEZ

TÚLFOGYASZTÁS, MAGYARORSZÁG ÖKOLÓGIAI LÁBNYOMA 3,57 HEKTÁR^{xiv} ÉS FOLYAMATOSAN NÖVEKSZIK A JELENLEGI 2,2 HA ÉS CSÖKKENŐ MÉRTÉKŰ BIOKAPACITÁS MELLETT^{xv}

Vannak további releváns tények és trendek a fenntarthat életmódhoz kapcsolódóan, amelyet az Action 2020 Magyarország program során megvitattunk, ám végül a közvetlenül megcélzott kihívások közé nem kerültek be, ugyanakkor a prioritás jelentőségének érzékeléséhez és a teljességhez hozzátartozik ezek megemlítése is.

A tápanyagfogyasztást vizsgálva az elfogyasztott energia 21%-kal meghaladja az ajánlott mennyiséget^{xvi}.

A káros életmóddal járó nem fertőző krónikus betegségek növekvő terjedése pl. elhízás, alkoholizmus, drogfüggőség: Magyarországon a legmagasabb és folyamatosan növekvő a túlsúlyosok aránya, a felnőttek közel 30%-a^{xvii} (EU-átlag 17%); az

éves alkoholfogyasztás hazánkban 16,3 liter tiszta alkoholnak felel meg^{xviii} (EU-átlag 12,5 liter^{xix}); gyorsan változó és radikális dizájner drogok használata.

Jellemző a fokozódó munkahelyi stressz és ezzel kapcsolatos egészségügyi és társadalmi kockázatok és költségek - A magyarországi vállalatok alig több mint 20%-a foglalkozik a munkahelyi stresszrel, míg az EU-27-ben ugyanez több mint 40%^{xx}. (Magyarország elég rosszul szerepel, a magyar munkavállalók stressz szintje kétszerese a dánokénak. A munkahelyi stressz tényezők közül a munka értelmességében (67), a vezetés minőségében (49) és a munkahelyi elégedettségben (53) is Magyarország érte el a legalacsonyabb problémákat okozó a nagyvárosok egyes forgalmas pontjain.

Az Action 2020 Magyarország program során azonosított legfőbb magyarországi célok 2020-ig, amelyekhez az üzleti szektor is jelentősen hozzá tud járulni.

A fenntartható fogyasztás biztosítása a megfelelő kereslet és kínálat megteremtésével és az érintettek közötti bizalom helyreállítása megbízható információáramlás révén, mely egy jobb életminőséget eredményez az ökológiai korlátok figyelembevételével

- 1. A fenntartható termékek és szolgáltatások megfelelő választékának biztosítása, ami elérhető és megfizethető a lakosság többsége számára, s ezáltal a fenntartható fogyasztói magatartás elterjedésének ösztönzése**
- 2. A fogyasztók felhatalmazásával a fenntartható termékek és szolgáltatások iránti kereslet növelése a megbízható, elérhető, érthető és felhasználóbarát fogyasztói információk, kommunikáció és szemléletformálás révén**
- 3. A bölcsőtől a sírig elv alapján a fogyasztás lábnyomának csökkentése a környezeti hatások mérése és csökkentése révén**
- 4. A megelőző szemlélet népszerűsítésével és az egészséges életmódot támogató megoldásokkal a kiegyensúlyozott életmód és jóllét ösztönzése**

Annak érdekében, hogy a nem fenntartható életmódból eredő kockázatokat csökkentsük nem csak rövid, de közép és hosszú távon is, valamint a fenntarthatóbb életmód lehetőségével és trendjeivel együtt járó üzleti, társadalmi és környezeti előnyöket kiaknázzuk, több nemzeti és nemzetközi stratégia, egyezmény is foglalkozik a témával. Jelen szakmai anyag kidolgozása során többek között az alábbi nemzetközi és hazai egyezmények anyagait dolgoztuk fel: Nemzeti Fejlesztés, Nemzeti Reformprogram, Magyarország Fenntartható Fejlődés Keretstratégia.

Az Action 2020 Magyarország program a hazai üzleti vállalkozásokat kívánja cselekvésre ösztönözni az ambiciózus, mégis reális célok meghatározásával és az ezek megvalósításához hozzájáruló üzleti megoldások azonosításával, terjesztésével és új megoldások fejlesztésével.

HIVATKOZÁSJEGYZÉK - A felhasznált számszerű adatok forrásai:

ⁱ Vadovics, E. és Gulyás, E. (szerk.) (2007): Fenntartható Fogyasztás Magyarországon 2007. Konferenciakötet. Letölthető:

http://tudatosvasarlo.hu/sites/tudatosvasarlo.hu/files/2007_tve_fenntarthato_fogyasztas_konferenciakotet.pdf

ⁱⁱ Tim Kasser: Az anyagiasság súlyos ára, továbbá Happiness index kutatások

ⁱⁱⁱ AC Nielsen fogyasztói bizalmi kutatás – aktuális sajtóközlemények alapján

^{iv} <http://www.trendinspiracio.hu/fogyasztoi-trendcsoportok/>, Adatszolgáltató: Dr. Törőcsik Mária

^v Médiapiaci körkép 2013, Médiatudományi Intézet

^{vi} Eurobarometer 2013

^{vii} <http://www.oeti.hu/?m1id=16&m2id=169>

^{viii} Európai szív és érrendszeri betegség statisztika, 2012 <http://www.escardio.org/about/documents/eu-cardiovascular-disease-statistics-2012.pdf>

^{ix} Greendependent Intézet, Vadovics Edina

^x KSH Környezeti helyzetkép, 50. oldal

^{xi} Országos Hulladékgyűjtési Terv 2009-2020 (tervezet), 10. oldal

http://neki.gov.hu/uploads/1412/Attachments/oht_skv_kornyezeti_ertekeles_tarsadalmi_egyeztetesre.pdf

^{xii} Nemzeti Közlekedési Stratégia, 14. oldal <http://www.3k.gov.hu/index.php/nemzeti-kozlekedesi-strategia.html>

^{xiii} Nemzeti Fejlesztés 2020, 48. oldal

<http://www.kormanyhivatal.hu/download/9/9b/60000/Nemzeti%20Fejleszt%C3%A9s%202020%20-%20Orsz%C3%A1gos%20Fejleszt%C3%A9si%20-%20Ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9si%20Koncepti%C3%B3.pdf>

^{xiv} http://www.footprintnetwork.org/images/uploads/LPR_2012.pdf

^{xv} National Ecological Footprint and Biocapacity for 2007

http://www.footprintnetwork.org/images/uploads/2010_NFA_data_tables.pdf

^{xvi} Úton a fenntartható élelmiszerfogyasztás felé? A magyar lakosság élelmiszer-fogyasztásának ökológiai lábnyoma, Vetőné Mózner Zsófia, 97. oldal http://phd.lib.uni-corvinus.hu/724/1/Vetone_Mozner_Zsofia_dhu.pdf

^{xvii} OECD Health Data 2012 (2012) Eurostat Statistics Database; WHO Global Infobase, <http://www.oecd-ilibrary.org/sites/9789264183896-en/02/07/index.html?itemId=/content/chapter/9789264183896-26-en>

^{xviii} Global status report on alcohol and health 2014, (2014) WHO, 214. oldal

http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/en/

^{xix} EUROSTAT

^{xx} European Observatory Risk Report (2010), European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks, European Agency for Safety and Health, 41. oldal <https://osha.europa.eu/en/riskobservatory/index.html>

TOVÁBBI FELHASZNÁLT IRODALMAK

A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon (2011) KSH, Letölthető:

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fenntartfejl/fenntartfejl09.pdf>

Alexandratos, N. Bruinsma, J. (2012): **World Agriculture Toward 2030/2050: The 2012 Revision**. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations. Letölthető:

http://www.fao.org/fileadmin/templates/esa/Global_perspectives/world_ag_2030_50_2012_rev.pdf

Arias et al. (2013): **Smallholder integration in changing food markets**. Rome: FAO, Letölthető:

<http://www.fao.org/docrep/018/i3292e/i3292e.pdf>

Charting our water future: Economic frameworks to inform decision-making 2009 (2009)McKinsey, Letölthető:

http://www.mckinsey.com/client_service/sustainability/latest_thinking/charting_our_water_future

Climate Issues Update (2009) TEEB, Letölthető:

<http://www.teebweb.org/media/2009/09/TEEB-Climate-Issues-Update.pdf>

Concept of Informal Sector; Information and Communication Technologies at a Glance 2009 (2009)World Bank, Letölthető:

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTINFORMATIONANDCOMMUNICATIONANDTECHNOLOGIES/EXTIC4D/0,,contentMDK:22229759~menuPK:5870649~pagePK:64168445~piPK:64168309~theSitePK:5870636,00.html>;

Előterjesztés a Kormány részére Magyarország Kormányának a vállalati társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos prioritásairól és Cselekvési Tervéről (előterjesztés) (2014) Nemzetgazdasági Minisztérium

Európai Kábítószer Jelentés – Tendenciák és fejlemények 2014 (2014) Kábítószer és kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja, Letölthető:

http://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/edr_2014_pods_hu.pdf

European Observatory Risk Report (2010), European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks, European Agency for Safety and Health, Letölthető:

https://osha.europa.eu/en/riskobservatory/index_html

Európa 2020 Stratégia, Letölthető: http://ec.europa.eu/europe2020/index_hu.htm

Eurostat, Innovation statistics

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Innovation_statistics

Fenntartható fogyasztás Magyarországon (2007) Tudatos Vásárlók Egyesülete, Letölthető:

http://tudatosvasarlo.hu/sites/tudatosvasarlo.hu/files/2007_tve_fenntarthato_fogyasztas_konferenciakotet.pdf

Foley et al. (2005): **Global Consequences of Land Use**. Science 309:570-574

Foresight 2011 (2011): **The Future of Food and Farming. Final Project Report**. London: Government Office for Science. Letölthető:

<http://www.egfar.org/content/future-food-and-farming-challenges-and-choices-global-sustainability>

Girls Education in the 21st century: Gender Equality, Empowerment, and Economic Growth 2008 (2008) World Bank, Letölthető:

http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/278200-1099079877269/547664-1099080014368/DID_Girls_edu.pdf

Global status report on alcohol and health 2014, (2014) WHO Letölthető:

http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/en/

Gyulai I.(2012): **A fenntartható fejlődés**. Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány, Miskolc

Hulladékgazdálkodás előadás, Faipari Mérnöki Kar, Sopron, Letölthető:

http://www.nyme.hu/uploads/media/HULL_GAZD_F1KNHULLG_III_RESZ_02.pdf

Intergovernmental Panel on Climate Change (2008): **Climate Change and Water. Technical Paper of the IPCC**. Geneva: IPCC. Letölthető:

<http://www.ipcc.ch/pdf/technical-papers/climate-change-water-en.pdf>

International Energy Agency: **Bioenergy** (2014) International Energy Agency, Letölthető:

<http://www.ieabioenergy.com/>

Ipsos: **Z generáció, 2013-2014**, [IPSOS] kutatási összefoglaló

KSH Környezeti helyzetkép2011, (2012) KSH, Letölthető:

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/kornyhelyzetkep11.pdf>

KSH, **Statisztikai Tükör**, 2010. április 27. Egészségfelmérés (ELEF) 2009

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/jel/jel310021.pdf>

Kyle W. Knight- Eugene A. Rosa (2011): **The environmental efficiency of well-being: A cross-national analysis** (Social Science Research)

<http://mahb.stanford.edu/wp-content/uploads/2012/02/The-environmental-ef%EF%AC%81ciency-of-well-being-A-crossnational-analysis.pdf>

Lipinski et al. (2013) **Reducing Food Loss and Waste**. Working Paper, Installment 2 of Creating a Sustainable Food Future. Washington, DC: World Resources Institute. Letölthető:

<http://www.wri.org/publication/reducing-food-loss-and-waste>

Magyarországi médiapiaci körkép, Médiatudományi Intézet, 2013. 1. félév

http://mtmi.hu/dokumentum/438/mkpp_13_01.pdf

Moving Towards a Climate Neutral UN: The UN System's Footprint and Efforts to Reduce It (2013 edition)(UNEP),

<http://www.greeningtheblue.org/resources/climate-neutrality>

Munkahelyi Stressz Felmérés, 2013, Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet Munkahelyi stressz és stresszkezelés Kutatócsoport, sajtóközlemény, Letölthető:

<http://www.munkahelyistresszinfo.hu/a-munkahelyi-stressz-merese/munkahelyi-stressz-felmeres-eredmenyek/>

Natural Capital and Water Quality: Commitments, Benefits, Needs and Progress 2013 (2013) TEEB, Letölthető:

http://www.teebweb.org/wp-content/uploads/2014/01/TEEB_-_NaturalCapitalAccounting-andwaterQualityBriefingnote_20131.pdf

National ecological footprint and biocapacity for 2007 (2010) National Footprint Accounts, Letölthető:
www.footprintnetwork.org

Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (2014-2020) (2014) Vidékfejlesztési Minisztérium, Letölthető:
http://www.biodiv.hu/convention/cbd_national/nemzeti-biodiverzitas-strategia/nemzeti-biodiv-strat_2014-2020_kormany-altal-elfogadott.pdf

Nemzeti Fejlesztés 2020 (2012) Nemzetgazdasági Minisztérium, Letölthető:
<http://www.kormanyhivatal.hu/download/9/9b/60000/Nemzeti%20Fejleszt%C3%A9s%202020%20-%20Orsz%C3%A1gos%20Fejleszt%C3%A9si%20C3%A9s%20Ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9si%20Koncepti%C3%B3.pdf>

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2013, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, Letölthető:
<http://nfft.hu/assets/NFFT-HUN-web.pdf>

Nemzeti Közlekedési Stratégia (2013) Stratégia Konzorcium, Letölthető:
http://www.3k.gov.hu/remos_downloads/NKS_Nemzeti_Kozlekedesi_Koncepcio.36.pdf

Nemzeti Reform Program (2012) Magyarország Kormánya, Letölthető:
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2013_hungary_hu.pdf

Nemzeti Vidékstratégia (2012-2020) (2012) Vidékfejlesztési Minisztérium, Letölthető:
http://www.terport.hu/webfm_send/2767

OECD Better Life Index, 2014 <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/hungary/>

OECD and FAO (2014): **OECD-FAO Agricultural Outlook 2014-2023**. Letölthető:
<http://www.oecd.org/site/oecd-faoagriculturaloutlook/>

OECD Health Data 2012 (2012) Eurostat Statistics Database; WHO Global Infobase, Letölthető:
<http://www.oecd-ilibrary.org/sites/9789264183896-en/02/07/index.html?itemId=/content/chapter/9789264183896-26-en>

OECD Health at a Glance 2013, OECD INDICATORS
<http://www.oecd.org/els/health-systems/Health-at-a-Glance-2013.pdf>

OECD Regions at a Glance 2013 (2013) OECD, Letölthető:
http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/urban-rural-and-regional-development/oecd-regions-at-a-glance-2013_reg_glance-2013-en#page7

Országos Hulladékgazdálkodási Terv 2009-2020 (tervezet) (2013) Letölthető:
http://neki.gov.hu/uploads/1412/Attachments/oht_2013_10_25_tarsadalmi_egyeztetesre_10_25.pdf

Országos Táplálkozás és Tápláltsági Állapot Vizsgálat 2009; Országos Élelmezés -és Táplálkozástudományi Intézet
<http://www.oeti.hu/?m1id=16&m2id=169>

Packaging waste
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/waste/key_waste_streams/packaging_waste

Progress in Sustainable Consumption and Production in Europe Indicator-based Report
<http://scp.eionet.europa.eu/publications/SCP%20Indicators%20report%202010>

Promoting SMEs for Development(2004) OECD,Letölthető: <http://www.oecd.org/cfe/smes/31919278.pdf>

Searchinger et al. (2013): **Framing the scope of the challenge and the outline of the menu**, Washington, DC: World Resources Institute. Letölthető:

http://www.wri.org/sites/default/files/WRI13_Report_4c_WRR_online.pdf

Searchinger et al. (2013): **The Great Balancing Act**. Working Paper, Installment 1 of Creating a Sustainable Food Future. Washington, DC: World Resources Institute. Letölthető:

http://pdf.wri.org/great_balancing_act.pdf

Selman and Greenhalgh (2009): **Eutrophication: Sources and Drivers of Nutrient Pollution**. WRI Policy Note. Washington, DC: World Resources Institute. Letölthető:

http://pdf.wri.org/eutrophication_sources_and_drivers.pdf

Sport and physical activity – Report, Special Eurobarometer (2014) European Commission, Letölthető:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_419_400_en.htm

SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY, 2013 november- december, Európai Bizottság

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf

Statistical yearbook 2013.Food and agriculture (2013) FAO,Letölthető:

<http://www.fao.org/docrep/018/i3107e/i3107e00.htm>

Sutton M.A. et al. (2013): **Our Nutrient World: The challenge to produce more food and energy with less pollution. Global Overview of Nutrient Management**. Centre for Ecology and Hydrology, Edinburgh on behalf of the Global Partnership on Nutrient Management and the International Nitrogen Initiative

The European Environment, State and Outlook 2010 (2010) Consumption and the Environment, European Environment Agency, Letölthető:

<http://www.eea.europa.eu/soer/synthesis/synthesis>

The State of Food Insecurity in the World 2012 (2012) FAO, Letölthető:

<http://www.fao.org/docrep/016/i3027e/i3027e.pdf>

The State of the World's Land and Water Resources for Food and Agriculture (2011) FAO, Letölthető:

http://www.fao.org/nr/water/docs/SOLAW_EX_SUMM_WEB_EN.pdf

Towards a green economy: Pathways to sustainable development and poverty eradication (2011) UNEP,

http://www.unep.org/greeneconomy/Portals/88/documents/ger/ger_final_dec_2011/Green%20EconomyReport_Final_Dec2011.pdf

UN Convention to Combat Desertification (2012) **Zero Net Land Degradation**.UNCCD Secretariat Policy Brief. Bonn: UNCCD ,Letölthető:

http://www.unccd.int/Lists/SiteDocumentLibrary/Rio+20/UNCCD_PolicyBrief_ZeroNetLandDegradation.pdf

United States Environmental Protection Agency (2011): **Pesticides Industry Sales and Usage**. 2006 and 2007 Market Estimates. Washington D.C. Letölthető:

http://prhe.ucsf.edu/prhe/pdfs/pesticidesmatter_whitepaper.pdf

UN Sustainable Development Goals2014 (2014)UNEP, Letölthető:

<http://sustainabledevelopment.un.org/focussdgs.html>

Vetőné M. Zs. (2013): **Úton a fenntartható élelmiszerfogyasztás felé? A magyar lakosság élelmiszerfogyasztásának ökológiai lábnyoma**, , PhD értekezés, [VMZS], Letölthető:

http://phd.lib.uni-corvinus.hu/724/1/Vetone_Mozner_Zsofia_dhu.pdf

Vision 2050 (2010) WBCSD, Letölthető: <http://www.wbcsd.org/vision2050.aspx>

Vision 2050 Magyarország, a BCSDH szakmai anyaga (2011) Letölthető:

http://bcSDH.hu/wp-content/uploads/2013/01/MV2050_osszefoglalo_final_print.pdf

Vision of a Sustainable UN 2020 (2013) UNEP, Letölthető:

http://www.greeningtheblue.org/sites/default/files/vision_sustainable_UN_27.01.13_3.pdf

World Development Indicators: employment in agriculture (% of total employment) (2013) World Bank,

<http://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS>